

Kanada och Sverige

En jämförelse av integrationssystemen i länderna

Abstract

This essay compares the integration systems in Sweden and Canada and the circumstances in each country. The issue focuses on which factors that we imagine can affect the result of these systems, for example how language education works, what the job market looks like and what kind of conditions there are for immigrants. There are many similarities between the two countries, but the greatest difference lies in the composition of the group of immigrants. Sweden has a greater degree of refugees while Canada has a greater degree of work related migrants. This difference has an impact on the results and even though Sweden gets a high score according to MIPEX, which measures the quality of the integration, the refugees in Sweden have a high degree of unemployment.

Sammanfattning

Uppsatsen jämför Sverige och Kanadas integrationssystem och de förutsättningar som finns i länderna. Frågeställningen fokuserar på vilka faktorer som kan tänkas påverka utfallet av integrationssystemen, till exempel hur språkundervisning hanteras, hur det ser ut på arbetsmarknaden och vilka krav som ställs på invandrare. Det finns många likheter mellan länderna, men de största skillnaderna går att finna i hur invandrargrupperna ser ut. Sverige har en högre andel flyktingar medan Kanada har en högre andel arbetskraftsinvandring. Denna skillnad påverkar resultaten och trots att Sverige har höga poäng enligt MIPEX, som mäter kvalitén på integrationen, så har flyktingar i Sverige hög arbetslöshet.

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	6
1.1	Frågeställning	8
1.1.1	Avgränsning	8
1.1.2	Metod	9
1.1.3	Operationalisering	9
1.1.4	Urval	10
1.1.5	Teori och tidigare forskning	10
2.	Sverige	12
2.1	Invandrargruppens sammansättning	12
2.2	Invandrades ställning på arbetsmarknaden	12
2.3	Antidiskrimineringsåtgärder i Sverige	15
2.4	Invandrades tillgång till språkundervisning och annan utbildning	15
2.5	Invandrades ekonomiska status och tillgång till välfärd	16
2.6	Sveriges integration enligt MIPEX	17
3.	Kanada	19
3.1	Invandrargruppens sammansättning	19
3.2	Invandrades ställning på arbetsmarknaden	22
3.3	Antidiskrimineringsåtgärder i Kanada	23
3.4	Invandrades tillgång till språkundervisning och annan utbildning	24
3.5	Invandrades ekonomiska status och tillgång till välfärd	25
3.6	Kanadas integration enligt MIPEX	27
4.	MIPEX och dess indikatorer	28
5.	Analys och slutsatser	29
5.1	Vilka likheter och skillnader finns det?	29
5.2	Vilka faktorer leder till invandrades etablering på arbetsmarknaden?	32
	Bilaga 1	33
	Referenser	36

Förord

Vi vill tacka för handledare Maiken Røed för det stöd som hon gett oss på vägen. Utan henne hade denna uppsats inte varit möjlig.

1 Bakgrund

Invandringsfrågan har i och med Sverigedemokraternas framgångar och flyktingkrisen 2015 fått mycket uppmärksamhet i medier och den offentliga och politiska debatten. En återkommande utmaning är hur ett land ska se till att de nyanlända kommer in i samhället, får arbete och undviker segregation. Etableringen av utrikesfödda på arbetsmarknaden har visat sig vara en svår uppgift och därför är vi intresserade av att jämföra Sverige med Kanada för att se hur länderna skiljer sig åt i frågan. De två länderna delar likheter, båda är rika västerländska välfärdsstater som under en längre tid haft invandring. På senare tid har länderna dessutom varit de som tagit emot en stor del flyktingar och anhöriginvandrare. Sanandaji m. fl. menar att trots länderna har liknande välfärdssystem, så skiljer de sig åt när det kommer till skatter och regleringar på arbetsmarknaden. Kanada har ett lägre skattetryck än Sverige, men välfärden ligger ändå på topp och en större del av de offentliga utgifterna går åt hälsovård och utbildning än i Sverige. Sanandaji m.fl hävdar att detta är möjligt eftersom färre är beroende av bidrag. (Sanandaji m. fl.,2011, s. 13,7,10,26) Vidare är arbetslösheten i Kanada lägre än i Sverige, endast 5,6 procent, medans Sverige har en arbetslöshet på 6,5 procent (OECD, 2019). Man ska även ha i åtanke att Kanada är ett land som har 37 miljoner invånare (NE, Canada), medans Sverige endast har 10 miljoner invånare. (NE, Sverige)

Idag anses Sverige ha ett av de mest liberala systemen bland OECD-länderna när det kommer till arbetskraftsinvandring, eftersom inga speciella krav ställs på individen. Sedan medlemskapet i EU krävs det inte heller något tillstånd för arbete om man är medborgare i ett annat EU-land. (Migrationsinfo 1, 2016) . I Sverige är cirka 17 procent av den svenska befolkningen utrikesfödd, vilket motsvarar omkring 1,7 miljoner människor. På 1950- och 60-talet hade Sverige främst en arbetskraftsinvandring från andra europeiska länder, (Informationsverige, 2018) Enligt Statistiska centralbyrån har invandringen på senare tid till stor del bestått av flykting- och anhöriginvandring. Under 2000-talet har invandringen ökat

och 2016 var den totala invandringen som högst, då över 163 000 personer invandrade. Alltefter har invandringen minskat och 2018 invandrade 133 000 personer till Sverige. På senare tid har allt fler från krigsdrabbade länder sökt asyl i Sverige. (SCB, 2019) Den svenska integrationspolitiken har på senare tid fått stå ut med en hel del kritik, dock hamnar Sverige på topp över hur bra den är enligt en MIPEx-studie från 2015. (Europaportalen, 2015) Kanada har länge setts som en förebild när det kommer till immigration och integration. Man har sedan lång tid tillbaka haft en arbetskraftsinvandring, dock har man på senare tid även tagit emot en stor del flyktingar. 2016 var året Kanada tog emot mest flyktingar, nästan 47 000. Kanadas syn på invandring har utformats genom bland annat landets historia och geografi. Landets multikulturella karaktär har sin bakgrund i mötet mellan fransmän, briter och ursprungsbefolkningen, detta har lett till att Kanada har blivit ett multinationellt land. Kanada är ett mångkulturellt land, där flera olika folkgrupper har immigrerat till landet på senare tid. Idag uttrycker sig Kanadas mångfald speciellt i storstäderna där vissa områden helt domineras av en viss etnisk folkgrupp. (NE, Canada) I artikeln Building a Mosaic: The Evolution of Canada's Approach to Immigrant Integration skriver Andrew Griffith (2017) att Kanada ett bra geografiskt läge med USA i syd, ett välutvecklat land som fungerar som en buffertzona för en okontrollerad immigration. Man har även bestämmelser med USA och EU om att asylsökande endast kan söka asyl i det land de först kommer till. Flyktingar ska alltså inte kunna söka asyl i både USA och Kanada. (MPI, 2017)

Av alla västländer är Kanada ett av de som tagit emot flest invandrare. En del av de invandrare som bott en längre tid i Kanada har till och med lyckats gått om de infödda kanadensare i inkomst. (Sanandaji et al, 2011, 10) Landet har länge haft en invandring från främst Europa, men det förändrades då strömmen av europeiska immigranter alltmer avtog. 1967 kom nya regleringar kring invandring, man valde inte längre

invandrare baserat på deras etniska bakgrund, nu infördes det mer rättvisa poängsystemet. (George, 2009 s.2-3)

1.1 Frågeställning

Syftet med vår studie är att undersöka invandrades etablering på arbetsmarknaden i Sverige respektive Kanada. Vi vill se hur etableringen sker i de två länderna och se vilka aktörer som är inblandade. Vidare intresserar vi oss för de åtgärder som finns på de två arbetsmarknaderna, t.ex. antidiskrimineringsåtgärder, utbildning och andra program som ser till att de nyanlända hamnar i arbete. Vi ska alltså se närmare på antidiskrimineringsåtgärder, språkinläring, utbildning, arbetsförmedling och integrationsprogram. Frågeställningen blir ”Vilka likheter och skillnader finns det mellan Sverige och Kanada när det kommer till integrationssystemen och invandrades etablering på arbetsmarknaden?” samt ” Vilka faktorer leder till etablering på arbetsmarknaden för invandrare?”

1.1.1 Avgränsning

I begrepp som integration och assimilation kan det ingå många aspekter såsom kultur, språk, arbete och medborgarskap. Tillgången till arbete verkar vara det centrala för en lyckad integration, då en etablering på arbetsmarknaden leder till mer kontakt med inrikesfödda personer, vilket medför förbättrade språkkunskaper och en mindre risk för invandrare att hamna i utanförskap samt en viss grad av kulturell integration. Språkkunskaper, tillgång till de positiva rättigheterna och antidiskrimineringsåtgärder vill vi undersöka eftersom vi tror att de spelar roll för invandrades väg till arbete. Vi ser språkkunskaperna som viktiga eftersom

förmågan att tala svenska är viktig när det gäller tillgången till arbetsmarknaden och vi har resonerat på ett liknande sätt när det gäller tillgången till utbildning i allmänhet. Vad gäller välfärdsaspekten är vi intresserade av att undersöka ifall det ligger någon sanning bakom tankegången att det ger en positiv effekt för sysselsättningen att ställa krav på invandraren för att hen ska få tillgång till välfärd. Vidare har vi valt att utelämna kultur som en egen kategori eftersom det kan vara svårt att definiera vad som är önskvärt och då det finns svårigheter när det gäller att få tillgång till det material som skulle krävas för att mäta det. Ett exempel på sådant material är de enkätundersökningar som används i Ersanillis och Koopmans artikel (Ersanilli och Koopman, 2011). Integrationsfrågan är komplex och det kan finnas fler faktorer som spelar roll än de som nämnts ovan, men av praktiska skäl behöver vi avgränsa oss till de faktorer som vi ser som centrala och som vi har en möjlighet att undersöka.

1.1.2 Metod

Vi är först och främst intresserade av att använda oss av komparativ metod för att genomföra en kvalitativ jämförande fallstudie. Vi menar att det behövs en djupdykning i de olika ländernas integrationssystem för att vi ska kunna förstå hur de är utformade, vilket resultat de får när det gäller invandrarnas tillgång till arbetsmarknaden samt vilka likheter och skillnader som finns mellan de olika ländernas system. Därmed är komparativ metod lämplig. Vad gäller resultatet av de olika integrationssystemen kommer vi att behöva utnyttja oss av siffror och index som relaterar till de tidigare nämnda områdena.

1.1.3 Operationalisering

Då det rör sig om en komparativ uppsats så måste vi jämföra de delar i varje land som uppfyller samma funktion och därmed är jämförbara. För att kunna mäta invandrarnas sysselsättningsgrad så kommer vi att behöva förlita oss på officiella siffror om arbetslöshet, vilket innebär att det är den rapporterade arbetslösheten som mäts snarare

än den faktiska. Informationen bör dock vara tillräckligt träffsäker för att vi ska kunna genomföra en meningsfull jämförelse mellan länderna. När det gäller de krav som ställs för tillgång till välfärd, tillgång till utbildning samt vilka åtgärder som görs vad gäller antidiskriminering får vi undersöka hur de olika systemen är utformade i vardera land, till exempel genom att se på lagstiftning och vilka rutiner myndigheterna har. Gällande statens delaktighet i ett visst område får vi undersöka hur stor del av uppdraget som lämnas åt civilsamhället kontra vad som görs genom offentliga insatser.

1.1.4 Urval

Varför väljer vi dessa länder?

De länder som vi har valt att jämföra är Sverige och Kanada, två rika västerländska demokratier med välfärdssystem. På så sätt har vi utgått ifrån en “mest lika”-design, även om det så klart finns stora skillnader mellan länderna. Det är dessa skillnader som gör det värt att jämföra dem. Det bör finnas skillnader mellan de olika staterna när det gäller invandrargruppens sammansättning, hur de hanterar invandrares väg till arbete, antidiskrimineringsåtgärder, deras språkkunskaper och deras tillgång till positiva rättigheter såsom välfärd och utbildning. Sammantaget bör det gå att knyta an skillnader i utfall till någon eller några av dessa faktorer.

1.1.5 Teori och tidigare forskning

Hur viktigt arbetet är för integrationsprocessen har lyfts fram gång på gång i den offentliga debatten. Det stöds av tidigare forskning, då arbetet innebär att invandraren blir självförsörjande och får social kontakt med de som bott i landet i hela sitt liv (Integrationsverkets rapportserie 2004:03 s. 63). Eriksson kallar arbetet en förutsättning för att de svenska integrationsmålen ska kunna uppnås och pekar även ut att invandrarnas ställning på den svenska arbetsmarknaden är svag (Eriksson, 2011 s. 249).

I studien: *Vad förklarar invandrarens integration på arbetsmarknaden – en teoriöversikt* förklarar Anna Sjögren och Yves Zenou genom en teoriöversikt vilka möjligheter och hinder som finns i den svenska integrationen. Sjögren och Zenou menar att i de flesta västländer har invandrare och deras barn en svag ställning på arbetsmarknaden. I områden som domineras av invandrare och minoriteter finns det en väl synlig segregation i boendet, med stor arbetslöshet och bidragsberoende. En teori till sambandet mellan segregation i boende och invandrades svaga ställning på arbetsmarknaden, hävdar Sjögren och Zenou, är att de som bor i de segregerade områdena diskrimineras och att de inte får samma möjligheter till arbete som den integrerade befolkningen får. Vidare gör isoleringen att de som lever i utanförskap inte bygger upp kunskaper i språket. (Sjögren, Zenou, 2007, s.7)

I Sverige är invandrades ställning på arbetsmarknaden relativt svag. En förklaring som ofta lyfts fram är att Sverige tar emot en stor andel flyktingar och anhöriginvandrare om man jämför med andra länder. De som tillhör denna invandringskategori har ofta svårare att etablera sig på arbetsmarknaden av flera skäl. (Sjögren, Zenou, 2007, s.9-10)

Vi tror att invandrades etablering på den svenska arbetsmarknaden är relativt svag eftersom en stor del av den invandring som Sverige haft på senare tid varit flykting- och anhöriginvandring. Människor inom denna invandringskategori kommer ofta från krigsdrabbade u-länder vars institutioner är instabila. Vår uppfattning är att människor från dessa länder har en begränsad utbildning, vilket gör de mindre attraktiva på den svenska arbetsmarknaden.

När det kommer till den kanadensiska invandringen tror vi att invandrarna snabbare får arbete eftersom vi förmodar att kanadensarna har högre krav på sina nyanlända. Trots det tror vi inte att Kanada har den ”perfekta modellen”, vi menar att båda länderna har sina för- och

nackdelar. Meningen med studien är att se hur Kanada och Sverige skiljer sig åt när det kommer till integration på arbetsmarknaden.

Vår hypotes är att ju större roll staten tar inom arbete, språk och utbildning samt antidiskriminering, desto bättre är invandrarnas möjlighet att komma in på arbetsmarknaden eftersom mer resurser är spenderade på dem. Dessutom tror vi att det kan ge en positiv effekt att ställa krav på invandraren när det gäller dennes tillgång till välfärd.

2. Sverige

2.1 Invandrargruppens sammansättning

Invandringen till Sverige har ökat kraftigt under 2000-talet. Endast under år 2018 hade 132 602 personer invandrat till Sverige, alla de som flyttar till Sverige och folkbokför sig i landet räknas in i statistiken. (SCB, 2019) Den största invandrargruppen i Sverige är idag syrier. Tidigare var finländare den största utlandsfödda gruppen, men i mars 2017 var 158 443 syrier skrivna i Sverige, skriver Salomon Rogberg i Svenska Dagbladet. (Svd, 2017) En stor ökning av flyktingar har skett de senaste åren, bland annat på grund av kriget i Syrien. (migrationsinfo 2, 2019) Det finns dock flera anledningar till varför man bosätter sig i Sverige. Uppehållstillstånd i Sverige betyder att man har rätt att leva och bo i landet, dock kan uppehållstillståndet vara permanent eller tidsbegränsat. Är man medborgare i ett annat EU land krävs inget uppehållstillstånd, men om man bor utanför EU måste man söka uppehållstillstånd som arbetstagare/egenföretagare, gäststudent, familjemedlem, söka visum eller asyl. (Migrationsverket, 2018)

2.2 Invandrares ställning på arbetsmarknaden

2018 publicerade SVT nyheter artikeln ”Varannan utrikesfödd fortsatt utan jobb efter åtta år”. I artikeln framgår det att möjligheterna till att få jobb i Sverige är mindre om man är utrikesfödd, samtidigt var 58 procent av de arbetsökandena födda utanför Sverige i mars 2018. Det har till och med visat sig att varannan utrikesfödd fortfarande går utan jobb efter 8 år, om man dessutom endast har förgymnasial utbildning tar det längre tid. För de som kom till Sverige 2006 tog det 10 år innan hälften av de fick jobb. (SVT, 2018)

Enligt Arbetsförmedlingen ska nyanlända i Sverige så fort som möjligt hamna i sysselsättning efter det att de fått uppehållstillstånd. Etablering av invandrare på arbetsmarknaden sköts av Arbetsförmedlingen. (Migrationsinfo 2, 2019) När den nyanlända får uppehållstillstånd i Sverige kan hen skrivas in i etableringsprogrammet och få etableringsersättning. De som har rätt till stödet är nyanlända med uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting, skyddsbehövande eller anhörig till någon av dessa. (Informationsverige, 2018)

Enligt Delmis kunskapsöversikt ”Integrationspolitik och arbetsmarknad, en översikt av integrationsåtgärder i Sverige 1998-2014” av Patrick Joyce så finns det flera anledningar till varför invandrare har svårare att komma in i arbete, det kan bland annat bero på skälet till invandringen. Tidigare studier har visat att flyktingar och deras anhöriga har svårare att komma i arbete än arbetskraftsinvandrare. Invandrare har även generellt mindre svensk arbetslivserfarenhet, sämre kunskaper i svenska och de saknar ofta de sociala nätverk som de

som är födda i Sverige har. Vidare så finns det idag trösklar på den svenska arbetsmarknaden, då det är ont om enklare arbeten för unga och invandrare. Diskriminering är ytterligare ett problem som finns på den svenska arbetsmarknaden, det har visat sig att stora grupper av utrikesfödda diskrimineras när de söker arbete. (Delmi, 2015, s.5)

En stor del av de utrikesfödda i Sverige arbetar inte med de yrken som de är utbildade för, detta eftersom de inte fått sina yrkeskunskaper validerade. Det som hindrat många invandrare från att få sina yrkeskunskaper validerade har varit bristande språkkunskaper. Det har visat sig att kunskaper i svenska ökar sannolikheten för att få arbete och mer betalt. Utredningar har visat att det råder stora brister i svenskaundervisning för invandrare (SFI). Dessutom har det visat sig att de invandrare som fått sin högskoleutbildning bedömd och erkänd har en större chans att få arbete. De med specifika yrkesutbildningar har enklare att validera sin utbildning, medans det är svårare för de med allmänna utbildningar. (Delmi, 2015, s.6)

I rapporten "Fem vägar genom etableringarna, En beskrivning av nyanländas etableringsprocess" skriver Elin Ennerberg att 2010 års etableringsreform infördes av alliansregeringen. Tidigare var kommunerna ansvariga för nyanländas integration, dessa tillhandahöll olika integrationsprogram som innehöll arbetsmarknadsåtgärder, SFI och andra individuellt anpassade aktiviteter, dock fick systemet kritik eftersom likvärdigheten brast då programmen skilde sig åt mellan kommunerna. Kontakten mellan nyanlända och Arbetsförmedlingen var dessutom för dålig, samt fanns skilda förutsättningar mellan män och kvinnor. (IFAU,2019) De nya reglerna ska se till att etableringen för de nyanlända ska bli mer lik de övriga arbetssökande, och att de nyanlända ska ta mer eget ansvar för sin etablering.

Tidigare ansvarade Arbetsförmedlingen för etableringsersättningen, men idag ligger ansvaret på Försäkringskassan. Man förväntar sig att nyanlända tar mer ansvar för sin etablering om de riskerar att få ersättningen indragen om de inte deltar i etableringsprogrammen. (Migrationsinfo 3, 2019)

Sedan reformen 2010 har insatserna blivit mer enhetliga i Sverige. Det har visat sig att en intensivare arbetsförmedling och fler jobbcoacher leder till större chans att få ordinarie arbete,

extra viktigt har det varit för utrikesfödda. Utvärderingar har även visat att arbetspraktik ökar framtida arbetschanser. Vidare har invandrades sysselsättning ökat i och med egenföretagande. De arbetslösa invandrare som är villiga att starta eget får ekonomiskt stöd av Arbetsförmedlingen, emellertid har det visat sig att denna grupp får en sämre inkomst än de utrikesfödda med anställning. (Delmi, 2015, s.6)

Bevelander och Pendakur (2011, s.143) påstår att den svenska staten är interventionistisk när det kommer till integration, då staten förser verktyg och program för integration av nyanlända. I Kanada är det delstaterna som har ansvar för integration, men generellt sett så har Kanada lagt mindre resurser på integration, istället finns det många icke-statliga organisationer som förser nyanlända med tjänster. (Bevelander & Pendakur, 2011, s. 143) Enligt OECD var 66,7 procent av den totala utrikesfödda befolkningen i Sverige i arbete, medans siffran låg på 72,3 procent i Kanada (Foreign-born employment, OECD)

2.3 Antidiskrimineringsåtgärder i Sverige

I Sverige regleras diskriminering i Diskrimineringslagen (SFS 2008:567). Enligt den så är det inte tillåtet att missgynna någon baserat på kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. I begreppet etnicitet ingår nationalitet eller etniskt ursprung, hudfärg, eller annat liknande förhållande.

Diskrimineringslagen gäller bland annat inom arbetslivet, anställningsförfarandet, utbildning, sjukvård samt välfärdssystemet. Enligt lagen om DO (SFS 2008:568) så är det

Diskrimineringsombudsmannen, som är en myndighet, som har till uppgift att lagen efterlevs. Dessutom ska DO aktivt verka för att diskriminering inte ska förekomma i samhällslivet.

2.4 Invandrades tillgång till språkundervisning och annan utbildning

För att en invandrare ska kunna lära sig svenska så finns svenska för invandrare (SFI), som är kostnadsfri. Ansvaret för SFI ligger på kommunerna. För att man ska ha rätt till SFI måste man ha fyllt 16, vara bosatt i landet och sakna grundläggande kunskaper i svenska.

Kommunerna ska se till så att den som har rätt till SFI kan få ta del av utbildningen inom tre månader. Utformningen på undervisningen kan anpassas efter behov och i regel ges invandraren möjlighet att träffa en studievägleddare för att kunna planera sin utbildning (Se

SOU 2013:76 s.135-136). I en fjärdedel av fallen avbryts SFI under dess gång, och anledningarna kan vara olika. I 40% av fallen beror det på att invandraren har fått ett jobb, och andra orsaker kan vara föräldraledighet eller att andra studier har påbörjats (Se Sveriges Kommuner och Landsting, 2015 s. 8-9).

Vad gäller rätt till utbildning i allmänhet så har en asylsökande rätt till förskola, grundskola, gymnasieskola om utbildningen påbörjas innan den nyanlände fyllt 18 år samt vissa andra skolformer. Det gäller även papperslösa. När en nyanländ först går i svensk skola går de ett så kallat introduktionsprogram för att senare kunna delta i den vanliga skolgången. När en person har gått i svensk skola i fyra år så räknas de inte längre som nyanlända. I Sverige råder det dessutom skolplikt fram till årskurs nio (Se Skolverket).

2.5 Invandrares ekonomiska status och tillgång till välfärd

Enligt Statistiska central byrån försörjdes 772 275 helårspersoner, vilket motsvarar 13,3 procent av Sveriges befolkning i arbetsför ålder. (SCB, 2019) Statistiken visar att 14 procent av den svenska befolkningen hade låg ekonomisk standard 2017. Tio procent av befolkningen hade varaktig låg ekonomisk standard 2017. Bland de utrikes födda hade cirka 20 procent varaktig låg ekonomisk standard, medan 7 procent av de som var födda i Sverige hade varaktig låg ekonomisk standard. Runt 33 procent alla födda i Afrika hade låg ekonomisk standard och de födda i Asien hade cirka 25 procent. Bland de som är födda i Europa är andelen ungefär 15 procent, skillnaden mellan de som är födda i Norden och de som är födda i övriga Europa är liten. Varaktig låg standard är mindre vanlig bland de utrikes födda som bott i Sverige en längre tid än bland de som bott i landet en kortare tid. (SCB, 2019)

Den senaste undersökningen från SCB visar att den totala arbetslösheten 2018 låg på 6,3 procent. Bland flyktingar och flyktinganhöriga i åldern 20-64 år låg arbetslösheten på 24 procent. Arbetslösheten påverkas av hur ekonomin ser ut. Om det är finanskris så påverkas näringslivet negativt, vilket leder till att behovet av arbetskraft minskar. (SCB,2019). 2018 var arbetslösheten högre för de som befunnit sig en kortare tid i Sverige och bland de med lägre utbildningsnivå. Statistiken tyder på att det lönar sig att vara utbildad. Bland flyktingar och

flyktinganhöriga med endast förgymnasial utbildning var arbetslösheten 41,9 procent, medans arbetslösheten bland de med gymnasial utbildning låg på 19,4 procent och 16,3 procent för de med eftergymnasial utbildning. (SCB, 2019)

Etableringsersättning är en form av ersättning som är tillgänglig för nyanlända mellan 20 och 65 års ålder som fått uppehållstillstånd i egenskap av flykting, kvotflykting eller skyddsbehövande. Ersättningen är därmed inte möjlig att få under själva asylprocessen. För att få etableringsersättning måste den nyanlände delta i en etableringsplan i samarbete med arbetsförmedlingen. En sådan plan kan vara aktiv i upp till två år, vilket innebär att man som längst kan få etableringsersättning under samma tidsperiod. Att delta i etableringsplanen innebär att man tar del av aktiviteter som är ämnade att hjälpa en på vägen till att hitta ett jobb eller en utbildning (Se Arbetsförmedlingen samt Länsstyrelsen).

När det gäller andra former av ersättning som invandrare kan ta del av är försörjningsstöd den i särklass vanligaste. Försörjningsstöd hanteras av den kommun som den sökande är bosatt i och fyller grundläggande ekonomiska behov. För att få ta del av försörjningsstöd måste den sökande, om möjligt, stå till arbetsmarknadens förfogande och aktivt leta efter jobb för att kunna försörja sig själv (Se Migrationsinfo m samt Socialtjänstlagen (SFS 2001:453) 4:1).

2.6 Sveriges integration enligt MIPEx

Sverige rankas på första plats enligt Migrant Integration Policy Index (MIPEx). Landet får totalt hela 78 poäng. När det kommer till rörlighet på arbetsmarknaden får Sverige 98 poäng och 85 poäng i antidiskriminering. Sysselsättningsgraden i Sverige är en av de högsta i den utvecklade världen, den ligger på runt 80 procent och är relativt stabil även vid finanskriser. Till skillnad från de andra nordiska länderna är svenskar mer positiva gentemot invandring, hela 80 procent anser att det är rätt att Sverige ger nyanlända samma rättigheter som svenska medborgare. (Mipex, 2014)

Enligt Mipex har Sverige ett bra integrationssystem, men det finns trots allt klyftor mellan nyanlända och inrikesfödda svenskar. Det råder brist på social jämlikhet för kvinnor och det är vanligare för invandrare att hoppa av skolan tidigt om man jämför med inrikesfödda.

Ytterligare ojämlikheter byggs upp genom den segregation som uppstår i de områdena med många utrikesfödda. Trots allt är Sveriges integrationsprinciper väldigt bra sett ur ett globalt perspektiv. Mipex menar att Sverige är mer effektivt, mer tillgängligt och mer ambitiöst när det kommer till integration än många andra länder. (Mipex, 2014)

Enligt data från 2011 har det visat sig att en fjärdedel av alla icke EU-medborgare i arbetsför ålder arbetar eller utbildar sig i Sverige, Norge, Danmark och Storbritannien. Dessa länder har alltså de lägsta siffrorna av arbetslösa icke EU-medborgare i arbetsför ålder i hela Västeuropa. Anledningen till varför arbetslösheten är lägre bland denna grupp i dessa länder är eftersom de erbjuder bättre program och utbildningar för vuxna.

(MIPEX, 2014)

Sverige har sedan 2009 arbetat för att förbättra invandrades möjligheter på arbetsmarknaden genom 2009's Introduction Act. Man har varit ambitiös och satsat mycket på effektiva anställningsprogram. Den svenska arbetsmarknaden tillämpar inga formella skillnader mellan svenska medborgare, EU- och icke-EU medborgare, nyanlända kan söka arbete från dag ett i Sverige. Landet hamnar på första plats när det kommer till att erbjuda nyanlända stöd i form av utbildningar och integrationsprogram. De invandrare som har fått sin utbildning utanför EU kan få sina kvalifikationer verifierade. 2009 Labour Market Introduction Act har som mål att göra det snabbare för nyanlända att lära sig svenska och hitta arbete som passar dem. Enligt 2008 års Immigrationslag kräver man att alla arbetare ska ha lika ekonomiska och sociala rättigheter.

Sverige har den bästa integrationspolitiken av alla de länder som ingår i MIPEX, trots det ligger Sverige efter många europeiska länder när det gäller arbetsmarknadsintegrationen av nyanlända. (MIPEX,)

3. Kanada

3.1 Invandrargruppens sammansättning

I *Immigration Worldwide: Policies, Practices, and Trends* skriver George (2009 s.2-3) att Kanada länge haft en invandring från främst Europa, men det förändrades då strömmen av europeiska immigranter alltmer avtog. 1967 kom nya regleringar kring invandring, man valde inte längre invandrare baserat på deras etniska bakgrund och det infördes ett mer rättvist poängsystem. De invandrare som sökte sig till Kanada genom poängsystemet hamnade under kategorin 'självständiga immigranter'. I denna kategori ingår kvalificerade arbetare, affärsmän och anhöriga till dessa. Syftet med poängsystemet är att välja ut de immigranter som tros ha de bäst lämpade egenskaperna. Till exempel utgår systemet från invandrarens utbildning, språkkunskaper i de officiella språken franska och/eller engelska. De ser även på personens personliga egenskaper, som anpassningsbarhet, motivation och initiativ. Ålder och efterfrågan på arbetsmarknaden är också viktigt.

Enligt OECD-rapporten *Recruiting Immigrant Workers: Canada 2019* (OECD, s.13) togs 320 000 immigranter emot 2018 i Kanada, vilket är omkring 0,9 procent av landets befolkning. Migrationsystemet balanserar ekonomisk migration med familje- och humanistisk migration. Arbetskraftsinvandrare tillsammans med deras familjer står för 60 procent av invandringen till

Kanada. Vidare har landet den största och långvarigaste och mest yrkesutbildade arbetsmigration systemet av alla OECD länder. Kanada är ett av de länder i OECD som har högst andel utlandsfödda och 60 procent av dessa är högt utbildade, vilket är den högsta andelen i OECD. Eftersom en stor del av invandringen är yrkesskicklig och högutbildad har arbetskraftsinvandringen varit till fördel för landet. Ur internationellt perspektiv har integrationen varit god. (OECD,2019)

Sanandaji och fl. (2011, s.58) hävdar att den kanadensiska integrationen är bra eftersom den är selektiv. Poängsystemet fungerar på så sätt att de människor med god utbildning och arbetserfarenhet kommer in i landet. Emellertid förklarar det inte allt, omkring 40 procent av alla invandrare är anhöriginvandrare eller flyktingar.

Gunnarsson och Lindskoug (2003, s.19-20) skriver att det finns tre invandrarkategorier: Den första är den utbildade arbetskraften, de som kan bidra till den kanadensiska ekonomin och arbetsmarknaden. För komma in genom detta sättet måste man bedömas genom poängsystemet; Det andra sättet man kan få uppehållstillstånd på är genom en sponsring. För att få det måste man ha familj eller släkt i Kanada som tar på sig ansvaret över den sponsrade immigranten i minst tre år; Det tredje sättet är genom "Business Class immigration", vilket är för de som har kunskaper och erfarenheter som Kanada bedömer som viktiga för landets företag. De som kommer till Kanada för att investera eller starta ett eget företag tillhör också denna kategorin.

Vidare skriver Gunnarsson och Lindskoug (2003, s.20) att Kanada även tar emot kvotflyktingar, alltså flyktingar som United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) väljer ut. Denna kategori av flyktingar får automatiskt uppehållstillstånd när de anländer till Kanada. Emellertid är de flesta flyktingarna de som söker asyl vid gränsen. För att få asyl som asylsökande eller kvotflykting ska man antingen vara konventionsflykting eller skyddsbehövande. Att vara konventionsflykting betyder att man som flykting faller inom

ramen för FN:s flyktingkonvention. De som tillhör kategorin skyddsbehövande personer är de som Kanada anser inte kan återvända till sitt hemland eftersom landet t.ex. präglas av väpnade konflikter, eller att personen inte kan leva där på grund av sin politiska uppfattning.

Enligt den kanadensiska regeringens hemsida (Kanadas regering 1) introducerades det ett nytt system i Kanada 2015. Systemet heter "Express Entry", med hjälp av detta systemet kan arbetskraftsinvandrare ansöka om permanent uppehållstillstånd. Systemet funkar på så sätt att de mest lämpade kandidaterna väljs ut varannan vecka. Man väljer ut dessa utifrån deras kunskaper och skickligheter. För att ansöka om "Express Entry" krävs det att man som ansökare möter vissa minimum kriterier, man måste lämna över resultat på språktest och sedan övrig information om sig själv. På så sätt rankas man i det poängbaserade Express Entry-systemet. De som rankas högst i systemet får en inbjudan till permanent uppehållstillstånd. (OECD,s.13)

I "Recruiting Immigrant Workers: Canada 2019" påstås det att Kanada är ett land som är öppet för förändringar, de har på kort tid efter att infört Express Entry-systemet infört nya förändringar i sin migrationspolicy. Det har på senare tid visat sig att landet tagit emot en del invandrare med lägre yrkeskunskaper som kom för att jobba inom restaurang och service. För att lösa det har man börjat sätta mer fokus på faktorer som utbildning, kunskaper i franska och/eller engelska, detta har visat sig att det resulterar i en bättre arbetsmarknad. (OECD, 2019 s.13-14)

De immigranter som har en utbildning utanför Kanada måste få sina betyg eller/och sin akademiska examen godkända genom Education Credential Assessment (ECA). Om man genomför bedömningen får man poäng som man kan använda sig av för att komma in i Kanada genom Express Entry-systemet, dessutom blir det enklare för nyanlända att få arbete om hen har fått sina betyg bekräftade. (Kanadas regering 2)

3.2 Invandrares ställning på arbetsmarknaden

Enligt hemsidan Canadian Immigrant Integration Program (CIIP) kan man som nyanländ arbetskraftsinvandrare ta del av deras tjänster för att orientera sig i det nya landet. CIIP hjälper till med att hitta arbete som matchar den nyanländes kunskap och erfarenhet så att de kan bli en del samhället så fort som möjligt. CIIP bidrar med att ge information, resurser och kontakter till den nyanlände innan hen anländer. De hjälper även till med bostad, skola och svarar på allmänna frågor. De samarbetar med de federala, provinsiella och territoriella regeringarna för att tillsammans hitta lösningar för nyanlända. (Se Newcomersuccess)

På den kanadensiska regeringens hemsida, Canada.ca, finner man all information som en nyanländ behöver. För att kunna få ett arbete i Kanada måste man ha ett "Social Insurance Number" (SIN), detta bör man ansöka om så fort man kommit till landet. På statens hemsida får man sedan information om hur man ska gå tillväga för att hitta ett jobb. Bland annat rekommenderas det att man tar hjälp av de organisationer som hjälper nyanlända med deras integration i det nya landet. Organisationerna erbjuder gratis service i form av arbetssökande, bostadssökande, skola för barn samt språkutbildning. Personalen kan även hjälpa till med att fylla i formulär och berätta vilka samhällstjänster som finns tillgängliga. (Se Kanadas regering 3)

Som nyanländ kan man söka arbete genom Job Bank, en databas för arbetssökande som erbjuds av den kanadensiska staten. Här hittar man lediga jobb och får reda på information om löner, vilka utbildningskrav som ställs och hur sysselsättningstrenden ser ut. Eftersom Kanada är en federal stat vänder man sig till den provins eller det territorium som man är bosatt i för att få statlig service. (Se Kanadas regering 4)

Enligt Mipex har invandrare väldigt bra chanser på den kanadensiska arbetsmarknaden. Kanada uppmuntrar och hjälper de flesta nyanlända med att hitta ett arbete som passar dem. Invandrare med permanent uppehållstillstånd, anhöriginvandrare och vissa invandrare med tillfälligt uppehållstillstånd har samma rättigheter som kanadensiska medborgare när det gäller arbetsmarknad, utbildning, offentliga tjänster och andra förmåner. (Se MIPEX)

I artikeln ‘‘Unemployment rate for immigrants to Canada at lowest level in years’’ (CTV News, 2018) skriver Rachel Aiello att allt fler invandrare hamnat i arbete på senare tid och att sysselsättningsklyftan mellan utrikesfödda och inrikesfödda har minskat. Detta har uppmärksammats genom en rapport av Statistics Canada som började samla in data 2006. År 2017 låg arbetslösheten på 6.4 procent bland invandrare, medans den låg på 5 procent bland inrikesfödda samma år.

3.3 Antidiskrimineringsåtgärder i Kanada

I den kanadensiska grundlagen står det att alla individer är jämlikar och att det inte är tillåtet att diskriminera någon baserat på ras, etniskt eller nationellt ursprung, hudfärg, religion, ålder, kön, eller funktionshinder. Dessa otillåtna diskrimineringsgrunder är även uppräknade i Canadian Human Rights Act från 1985. Lagstiftningen gäller inom flera områden av invånarnas liv, till exempel inom arbetslivet och anställningsförfarandet samt tillhandahållandet av varor, tjänster eller bostad. Lagen hindrar dock inte åtgärder vars syfte är att förbättra situationen för marginaliserade grupper. (Se CHRC 1 samt CHRC 2). Dessutom finns Employment Equity act, vars syfte är att främja jämlikhet på arbetsmarknaden. Det är The Canadian Human Rights Commission (CHRC) som utövar tillsyn för att se till att lagarna efterlevs (SOU 2005:56 s. 490-493).

3.4 Invandrares tillgång till språkundervisning och annan utbildning

I Toronto: en värld i staden, En studie om integration i Toronto, Kanada, skriver författarna Arne Gunnarsson och Johan Lindskoug att för att ansöka om och få beviljat kanadensiskt medborgarskap krävs det att man kan uttrycka sig i tal och skrift på antingen franska eller engelska. Då både engelska och franska är språk som talas i många länder så kan invandrare redan ha kunskaper i de språken. (Gunnarson & Lindskoug, 2003 s.35) De kanadensiska provinserna och territorierna har i uppdrag att erbjuda kostnadsfri språkutbildning för nyanlända med permanent uppehållstillstånd och till asylsökande. Språkutbildningen kallas Language Instructions for Newcomers to Canada (LINC) eller Cours de langue pour les immigrants au Canada (CLIC) om man ska lära sig franska. (Kanadas regering 5) Språkkurser på franska erbjuds inte endast i Quebec. I provinsen Ontario anordnas språkkurser i de båda officiella språken. (Gunnarson & Lindskoug, 2003 s.35)

För att påbörja sin språkundervisning i engelska eller franska måste man först göra CLB-testet, vilket är ett språktest som själv kan göra online. Genom testet kontrollerar man språknivån i engelska eller franska hos nyanlända. (clb-osa, 2020) Nästa steg är att man tar kontakt med en organisation som hjälper nyanlända för att få en formell språkbedömning och för att få hjälp med att registrera sig till språkutbildningen. När detta är klart kan invandraren påbörja utbildningen. (Kanadas regering 5)

Gunnarsson och Lindskoug (2003, s.35) hävdar att det inte finns någon nationell läroplan som påminner om den svenska. I Kanada så ligger ansvaret hos landets federala och provinsiella regeringar och myndigheter. Dock finns det ett Benchmark-system i Kanada som heter Canadian Language Benchmarks, detta fungerar som ett måttstock för att uppskatta immigranternas färdigheter i engelska eller franska. Benchmark-systemet hjälper utbildare,

myndigheter, hjälporganisationer och arbetsgivare att uppskatta den enskildes kunskaper i språket.

När det gäller tillgång till det allmänna utbildningssystemet så har även asylsökande rätt att ta del av undervisning under asylprocessen. Dessutom råder det skolplikt i Kanada för barn upp till de är 16 år gamla, och de offentliga skolorna är gratis (Se Kanadas regering 6 samt Kanadas regering 7).

Högre utbildning kostar pengar men möjligheten att ta studielån eller ta del av stipendier finns (Se Kanadas regering 8). Det verkar dock inte finnas några speciella lösningar för invandrare.

3.5 Invandrares ekonomiska status och tillgång till välfärd

Enligt Statistics Canada, vilket är Kanadas motsvarighet till Statistiska centralbyrån, är median ingångslönen för invandrare som kom till Kanada år 2014 låg på 24,000 kanadensiska dollar, till skillnad från 18,000 dollar för de som kom år 2000. Trots att medianlönen för nyanlända har ökat, så är den högre för de inrikesfödda som hade en medianlön på 36,000 dollar år 2015. Samma år beräknades det att den totala utlandsfödda populationen hade en medianlön på 35,000 dollar. (Statistics Canada, 2017)

Alla invandrare ställs dock inte inför samma utmaningar när de kommer till Kanada. En stor del av de som kommer till landet anländer som arbetskraftsinvandrare. De som kommer till Kanada genom "the Canadian Experience Class" är utbildade och har arbetserfarenhet, vilket gör de eftertraktade på arbetsmarknaden. Denna kategori av invandrare hade högst medianinkomst av alla under år 2014, hela 53,000 dollar. Medianlönen ökar dessutom med tiden för den utlandsfödda populationen. (Statistics Canada,2017) Sanandaji och fl.

(2011, s.10, 26) hävdar även att en del av de invandrare som bott i Kanada en längre tid har lyckats gå om de infödda kanadensarna i inkomst.

Samtidigt ser lönerna inte likadana ut för alla, ekonomiska skillnader förekommer bland immigranter ur samma yrkesgrupp. Statistik visar att de ekonomiska skillnaderna beror på sånt som ålder, kön och födelseplats. Bland annat har det visat sig att immigranter från Europa och USA har högre löner än de från andra regioner. Barn till invandrare får däremot bättre löner än sina föräldrar. De som anlände till Kanada mellan 1980 och 1991 och var yngre än 20 hade en medianlön på 49,000 dollar år 2015. Utfallet för invandrarbarn på arbetsmarknaden är alltså liknande som för de inrikesfödda. (Statistics Canada, 2017)

Sanandaji och fl. (2011, s.17) påstår att Kanada och Sverige är två länder som rankas högt i "Human Development Index". Båda länderna präglas av hög levnadsstandard, bra utbildningsnivå och andra välfärdsindikatorer. Livslängden är hög och spädbarnsdödligheten är låg i dessa länder. Enligt United Nations Development Programme (UNDP) rankas Sverige högre än Kanada i "Human Development Index". Sverige hamnar på åttonde plats, medans Kanada hamnar på trettonde plats. (Se HDR, 1 samt HDR 2, 2019)

Den kanadensiska välfärden är god trots ett lägre skattetryck än Sverige. Detta är möjligt eftersom färre lever i utanförskap och är beroende av något slags bidrag. Därför går också en större del av de offentliga utgifterna till hälsovård och utbildning. (Sanandaji, 2011, 26)

För den som invandrat till Kanada som flykting finns möjligheten att ta ett lån enligt The Immigrant Loans Program, vilket är till för att invandraren ska kunna ta sig till landet och börja sitt nya liv i Kanada. Det förväntas dock att lånet ska börja avbetalas efter ett år. Dessutom finns det ett antal program för social trygghet som gäller för alla kanadensare samt lokala program som gäller för enskilda provinser (Se Kanadas regering 9).

3.6 Kanadas integration enligt MIPEX

Kanada hamnar på sjätte plats enligt Mipex och får 81 poäng när det kommer till rörlighet på arbetsmarknaden, det enda som överträffar det är landets antidiskrimineringsåtgärder som får 92 poäng. Kanadensarna har, likt svenskarna, generellt den mest positiva attityden gentemot invandring. Trots att Kanada hamnar högt på Mipex index så har flera regleringar förändrats på senare tid, vilket har gjort att landets ranking sjunkit med ett poäng. Förändringen innebär att det finns mer begränsningar för de nyanlända och att det tar längre tid att bli kanadensisk medborgare, dessutom har anhöriginvandringen försvårats. Vidare växer antalet invandrare med tillfälligt arbetstillstånd. Denna grupp av invandrare har begränsade möjligheter till att prova på nya jobb, engagera sig i integrationsprogram, lära sig språket gratis och bli medborgare i landet. På grund av det känner de sig inte motiverade till att spendera tid på sin integration. (Mipex)

Trots allt är Kanada ett av de ledande länderna när det kommer till arbetsmarknadsintegration och icke-diskrimineringsåtgärder. Invandrare och kanadensiska medborgare har till stor del samma tillgång till samma sociala rättigheter och samma starka antidiskrimineringskydd som finns på den kanadensiska arbetsmarknaden. (MIPEX)

4. MIPEX och dess indikatorer

När MIPEX poängsätter länder utgår de från 167 policy indikatorer, dessa är baserade på olika lagar och policier som beskriver ett lands integrationspolicy. MIPEX jämför de olika länderna utifrån de poäng som de får fram i deras undersökningar. I denna uppsats har vi använt oss av MIPEX indikatorer för att få svar på vår frågeställning. De indikatorer vi har använt oss av är följande: direkt tillgång till arbetsmarknaden, rörlighet på arbetsmarknaden, utbildning och språk, arbetsförmedling, bidrag för studerande, ekonomiska integrationsåtgärder för tredjelandsmedborgare, ekonomiska integrationsåtgärder för unga och kvinnor, rätten till verifiering av yrkes- och högskolekunskaper, tillgång till medlemskap i fackföreningar, tillgång till välfärd och tillgång till bostad. Vi ska även se till antidiskrimineringsåtgärder och rätten till fri sjukvård. För att jämföra Kanada och Sverige har vi använt oss av MIPEX play, vilket är ett verktyg som genererar grafiska analyser. I detta verktyg har vi jämfört utvalda policy indikatorer från 2014, och resultaten har vi fått fram i bilaga 1.

5. Analys och slutsatser

I denna avdelning kommer vi att jämföra länderna och försöka dra slutsatser kring varför resultaten ser ut som de gör.

5.1 Vilka likheter och skillnader finns det?

Till skillnad från Sverige har Kanada en mer selektiv och balanserad invandring. I Kanada har 60 procent av invandringen bestått av arbetskraftsinvandring, medan Sverige till största del haft flyktinginvandring. Dessutom har Kanada fokuserat på högutbildad arbetskraft genom sitt poängsystem, vilket innebär att en majoritet av invandrarna är högutbildade. Flyktinginvandrare har det generellt svårare att komma in i samhället eftersom de inte sällan saknar de kvalifikationer som en arbetsinvandrare har och därmed är det svårare för dem att få ett jobb.

Enligt MIPEX är arbetsmarknaden i Kanada en bra plats för invandrare. Kanada är ett land som uppmuntrar invandrare till att hitta ett jobb som passar dem. Det som bidrar till att invandrare får arbete i Kanada är de program och de många organisationer som hjälper invandrare med allt en nyanländ behöver hjälp med. Statistik visar att arbetslösheten bland invandrare har minskat på senare tid, alltså har Kanada lyckats med att etablera invandrare på arbetsmarknaden. I Sverige är invandrares och deras barns ställning på arbetsmarknaden relativt svag. I Kanada har det visat sig att barn till invandrare får en medianlön som är liknande de inrikesfödda. Att etableringen på den svenska arbetsmarknaden är svårare kan bero på att utanförskapen och bidragsberoendet är större.

När det gäller antidiskrimineringsåtgärder så har länderna rätt så lika lösningar på plats. Att diskriminera baserat på etnicitet, nationalitet, hudfärg eller religion är i regel inte tillåtet i något av länderna, och varje land har en aktör som utövar tillsyn för att se till så att reglerna följs. Både i Sverige och i Kanada så gäller detta inom många delar av samhällslivet såsom vid rekrytering, utbildning och i kontakt med myndigheter. Även enligt MIPEX så är länderna lika varandra, där Kanada får 92 poäng och Sverige 85 poäng.

Emellertid har det visat sig att det förekommer orättvisor i Kanada när det kommer till löneskillnader bland invandrare, då invandrare från USA och Europa tjänar mer än de från andra regioner. Dessutom finns det löneskillnader mellan män och kvinnor. Samtidigt får Kanada 0 poäng av MIPEX när det gäller ekonomiska åtgärder för unga och kvinnor medan Sverige får 100 poäng i samma kategori.

Språkundervisningen i länderna har ett antal likheter. I båda länderna är den kostnadsfri och ansvaret för undervisningen ligger på en lokal nivå i och med att det är kommunerna och provinserna som ansvarar för dem. Dessutom innebär kraven för att få ta del av undervisningen att det är ungefär samma grupp som har tillgång till den i båda länderna. En skillnad är dock att det i Kanada finns ett språkrav för att bli medborgare, och ett sådant krav saknas i Sverige. I Kanada är de officiella språken engelska och franska, vilket innebär att de som invandrar till Kanada kanske redan har kunskaper i dem. De invandrare som tar sig till Kanada som arbetskraftsinvandrare måste ta sig in genom poängsystemet, vilket poängsätter deras kunskaper i något av språken.

Vad gäller utbildning i allmänhet så har båda länderna skolplikt och det finns kostnadsfria alternativ för en grundläggande utbildning. När det gäller högre utbildning skiljer sig länderna åt, då det kostar pengar i Kanada men är skattefinansierat i Sverige. Det går dock att ta studielån eller stipendier i båda länderna. MIPEX ger Sverige en något högre poäng än

Kanada generellt i utbildningsområdet med 77 poäng för Sverige och 65 poäng för Kanada. Sverige får dock en avsevärt högre poäng i kategorierna för studiebidrag och yrkeshögskolor, med 100 poäng gentemot Kanadas 50.

Invandrades ekonomiska status och andelen arbetslösa beror i stor del på var de kommer ifrån, huruvida de har invandrat som arbetskraft eller som flykting samt vilken utbildningsnivå de har. Detta mönster är tydligt både i Sverige och i Kanada, och de som har det allra sämst är flyktingar som saknar gymnasial utbildning. Skillnaden mellan de som har gymnasial och eftergymnasial utbildning bland flyktingarna är dock låg, vilket tyder på att det finns problem när det gäller att ta vara på den kompetens som finns.

Sverige och Kanada har olika lösningar när det gäller sätt för en ny invandrare att försörja sig. I Sverige finns det ett särskilt etableringsprogram som gäller i upp till två år och i Kanada så kan invandraren ta ett lån där avbetalningen påbörjas efter ett år. Det svenska systemet är mer generöst då det inte rör sig om ett lån, men samtidigt ställer det andra krav på invandraren då denne måste delta i de aktiviteter som Arbetsförmedlingen ålägger dem, vilket är ett led i processen för att komma in i samhället och bli självförsörjande. Även efter etableringsprogrammets slut finns det ett sådant krav då försörjningsstöd kräver att den bidragstagande aktivt letar efter jobb. Kravet på att bli självförsörjande manifesteras i den kanadensiska lösningen i och med att det blir dags att återbetala lånet. Båda lösningarna ger därmed invandraren en möjlighet att etablera sig i det nya landet utan att vara kravlösa. När det gäller det generella välfärdssystemet är det möjligt att det svenska systemet är fördelaktigare för papperslösa då det rör sig om ett bosättningskrav för att kommunerna ska vara skyldiga att ge stöd. I MIPEX så får Sverige full pott för riktade stöd för invandrare medans Kanada får nöja sig med 50.

Vid vår jämförelse av länderna har det visat sig finnas många likheter mellan länderna. Den största skillnaden som vi har funnit är att Kanada har en mycket större andel arbetskraftsinvandring än Sverige, som istället har en hög andel flyktinginvandring. Samtidigt

har det visat sig att Sveriges insatser för att främja integration inte är särskilt dåliga ifall man ska tro MIPEX. Om inget annat så är det tydligt att Sverige gör sitt bästa.

5.2 Vilka faktorer leder till invandrares etablering på arbetsmarknaden?

Trots att Sverige får väldigt bra betyg i MIPEX så har det höga siffror för flyktingars arbetslöshet. Vår hypotes om orsaken till flyktingarnas svaga ställning på den svenska arbetsmarknaden kan därmed påstås stämma. När det gäller hypotesen att mer resurser skulle innebära en bättre etablering på arbetsmarknaden så är det svårt att dra någon klar slutsats förutom att det inte är en mirakelkur. Då det har visat sig att både Sverige och Kanada ställer krav på invandrare för att få ta del av välfärden, fast på olika sätt, är det även där svårt att dra slutsatser. Däremot är det möjligt att Kanada har det lättare att ta vara på invandrarnas kompetenser i och med att det är lättare för dem att lära sig franska eller engelska än att lära sig svenska, på grund av språkens relevans utanför Kanada. Sammanfattningsvis får vi dra slutsatsen att det som är centralt är ifall invandraren kommit in i landet som flykting eller som arbetskraft.

Bilaga 1

2014

INDICATOR	YEAR	COUNTRY	VALUE
OVERALL SCORE	2014	Canada	70
		Sweden	80
LABOUR MARKET MOBILITY	2014	Canada	81
		Sweden	98
Immediate access to labour market	2014	Canada	50
		Sweden	50
ACCESS TO GENERAL SUPPORT	2014	Canada	83
		Sweden	100
Public employment services	2014	Canada	100
		Sweden	100
Education and vocational training	2014	Canada	50

		Sweden	100
Study grants	2014	Canada	50
		Sweden	100
Recognition of academic qualifications	2014	Canada	100
		Sweden	100
Recognition of professional qualifications	2014	Canada	100
		Sweden	100
Validation of skills	2014	Canada	100
		Sweden	100
TARGETED SUPPORT	2014	Canada	50
		Sweden	100
State facilitation of recognition of qualifications	2014	Canada	50
		Sweden	100
Economic integration measures of TCNs	2014	Canada	100
		Sweden	100

Economic integration measures of youth and women	2014	Canada	0
		Sweden	100
Support to access public employment services	2014	Canada	0
		Sweden	100
Active information policy	2014	Canada	100
		Sweden	100
WORKERS' RIGHTS	2014	Canada	100
		Sweden	100
EDUCATION	2014	Canada	65
		Sweden	77
ANTI-DISCRIMINATION	2014	Canada	92
		Sweden	85
ENTITLEMENT TO HEALTH SERVICES	2014	Canada	42
		Sweden	78

Referenser

Aiello, Rachel. Unemployment rate for immigrants to Canada at lowest level in years

Tillgänglig: <https://www.ctvnews.ca/politics/unemployment-rate-for-immigrants-to-canada-at-lowest-level-in-years-1.4233468> Hämtdatum 2020-01-05

Arbetsförmedlingen = Arbetsförmedlingens hemsida, för dig som har en etableringsplan.

[Elektronisk] Tillgänglig:

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/stod-och-ersattning/att-delta-i-program/for-di-g-som-har-en-etableringsplan>. Hämtdatum 2020-01-04.

CHRC 1 = Canadian Human Rights Commissions webbplats, What is Discrimination?

[Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.chrc-ccdp.gc.ca/eng/content/what-discrimination>.

Hämtdatum 2020-01-01.

CHRC 2 = Canadian Human Rights Commissions webbplats, Human Rights in Canada

[Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.chrc-ccdp.gc.ca/eng/content/human-rights-in-canada>

Hämtdatum 2020-01-01.

CLB-OSA, Getting Started with CLB-OSA [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://clb-osa.ca/home?pageid=6> Hämtdatum 2020-01-04

Evelyn Ersanilli & Ruud Koopmans (2011) Do Immigrant Integration Policies Matter? A

Three-Country Comparison among Turkish Immigrants, West European Politics, 34:2,

208-234, DOI: 10.1080/01402382.2011.546568 [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://doi.org/10.1080/01402382.2011.546568>

George, Usha. (2009) Canada. Samling: Segal, Uma A., Doreen Elliott, and Nazneen S.

Mayadas. (red) 2010, Immigration Worldwide: Policies, Practices, and Trends. : Oxford

University Press,. Oxford Scholarship Online.[Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780195388138.001.0001/acprof-9780195388138> Hämtadatum 2019-11-24

Human Development Reports, Kanada. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/CAN#> Hämtdatum 2020-01-05

Human Development Reports, Sverige. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/SWE> Hämtdatum 2020-01-05

Integrationsverkets rapportserie 2004:03 *Integration och indikatorer*.

Kanadas regering 1, Kanadas regerings hemsida, How Express Entry works. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/express-entry/works.html> Hämtdatum 2020-01-04

Kanadas regering 2, Kanadas regerings hemsida, Educational credential assessment: What it is. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/express-entry/documents/education-assessed.html> Hämtdatum: 2020-01-05

Kanadas regering 3 =Kanadas regerings hemsida, Find free newcomer services near you.

[Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.cic.gc.ca/english/newcomers/services/index.asp>

Hämtdatum 2020-01-04.

Kanadas regering 4, Kanadas regerings hemsida, Look for jobs in Canada. [Elektronisk]

Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/new-immigrants/prepare-life-canada/prepare-work/look-jobs.html> Hämtdatum 2020-01-05

Kanadas regering 5, Kanadas regerings hemsida, Language classes funded by the Government of Canada [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/new-immigrants/new-life-canada/improve-english-french/classes.html> Hämtdatum 2020-01-04

Kanadas regering 6 = Kanadas regerings hemsida, claiming asylum in Canada. [Elektronisk] Tillgänglig:

https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/news/2017/03/claiming_asylum_in_ncanadawhathappens.html. hämtdatum 2020-01-04.

Kanadas regering 7 = Kanadas regerings hemsida, Elementary and Secondary Education. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/new-immigrants/new-life-canada/enrol-school/elementary-secondary.html>. Hämdatum 2020-01-04.

Kanadas regering 8 = Kanadas regerings hemsida, Post-Secondary Education. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/new-immigrants/new-life-canada/enrol-school/post-secondary.html>. Hämtdatum 2020-01-04.

Kanadas regering 9 = Kanadas regerings hemsida, Income Assistance. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.canada.ca/en/employment-social-development/services/benefits/income-assistance.html>. Hämtdatum 2020-01

Lindskoug, Johan and Gunnarsson, Arne. (2003) Toronto: en värld i staden En studie om integration i Toronto, Kanada [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/1326878>

Länsstyrelsen = Länsstyrelsens hemsida, Etablering av nyanlända invandrare [Elektronisk]

Tillgänglig:

<http://extra.lansstyrelsen.se/integration/Sv/etablering-av-nyanlanda/Pages/ny-lagstiftning-om-etableringsinsatser.aspx>. Hämtdatum 2020-01-04.

Migrationsinfo 1 = Migrationsinfos hemsida, Arbetskraftsinvandringen historiskt.

[Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/arbetskraftsinvandring/historiskt/#fnref-205-1>

Hämtdatum 2019-12-06

Migrationsinfo 2 = Migrationsinfos hemsida, Flyktingar i världen. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.migrationsinfo.se/migration/varlden/flyktingar-i-varlden/> Hämtdatum

2019-12-16

Migrationsinfo 3 = Migrationsinfos hemsida, Etableringsprogrammet [Elektronisk]

Tillgänglig: <https://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/etableringsreformen/> Hämtdatum

2019-12-11

Migrationsinfo 4 = Migrationsinfos hemsida, ekonomiskt bistånd. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.migrationsinfo.se/valfard/ekonomiskt-bistand/>. Hämtdatum 2020-01-04.

Migrationsverkets hemsida, Olika skäl för uppehållstillstånd [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Migration-till-Sverige/Olika-skal-for-uppehallstillstand.html> Hämtdatum: 2019-12-15

MIPEX hemsida, METHODOLOGY. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.mipex.eu/methodology?fbclid=IwAR3D5iQhes6CWdc468YXkhFJBcz9DbqRbU U2pSaq79qA3AEKA4BPEXfq8D4> Hämtdatum 2020-01-03

MIPEX hemsida, SWEDEN: Integration i arbetslivet. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.mipex.eu/sweden-integration-i-arbetslivet> Hämtdatum: 2019-12-16

Griffith, Andrew. 2017 MPI, Building a Mosaic: The Evolution of Canada's Approach to Immigrant Integration. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.migrationpolicy.org/article/building-mosaic-evolution-canadas-approach-immigrant-integration> Hämtdatum 2019-12-12

Nationalencyklopedin, Canada. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/canada> Hämtdatum 2019-11-24

Nationalencyklopedin, Canada. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/canada> (hämtad 2019-12-11)

Nationalencyklopedin, Sverige. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sverige> (hämtad 2019-12-11)

Newcomersuccess, About us. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.newcomersuccess.ca/about/> Hämtdatum 2019-12-13

Nicholson, Norman L., Roger D. Hall et al, 2019, Canada, Encyclopædia Britannica, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.britannica.com/place/Canada>, Hämtdatum 2019-11-24

OECD (2019), Recruiting Immigrant Workers: Canada 2019, Recruiting Immigrant Workers, OECD Publishing, Paris. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1787/4abab00d-en>. Hämtdatum: 2019-12-29

Rankning: Sverige bäst på integration. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.europaportalen.se/2015/10/rankning-sverige-bast-pa-integration>

Sjögren, Anna och Zenou, Yves. 2007. Vad förklarar invandrarens integration på arbetsmarknaden – en teoriöversikt. Integrationsverkets stencilserie 2007:09. Norrköping: Integrationsverket. [Elektronisk] Hämtdatum 2019-12-15

Skolverket = Skolverkets hemsida, nyanländas rätt till utbildning. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/nyanlandas-ratt-till-utbildning>. Hämtdatum 2020-01-03.

SOU 2005:56. *Det blågula glashuset - strukturell diskriminering i Sverige*. Utredningen om strukturell diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighets betänkande.

SOU 2013:76. *Svenska för invandrare - valfrihet, flexibilitet och individanpassning*. Sfi-utredningens betänkande.

Statistics Canada, Income and mobility of immigrants, 2015 [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/171127/dq171127a-eng.htm> Hämtdatum 2020-01-05

Statistiska centralbyrån. Arbetslöshet i Sverige [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/arbetsloshet-i-sverige/> Hämtdatum 2019-12-18

Statliga centralbyrån, 2019. Ökat arbetskraftsdeltagande bland flyktingar och deras anhöriga. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/pong/statistiknyhet/arbetskraftsundersokningarna-aku--tema-arbetsmarknadssituationen-for-flyktingar-och-flyktinganhoriga-20102018/> Hämtdatum 2019-12-18

Statistiska centralbyrån, 2019. Invandring till Sverige [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/invandring-till-sverige/> Hämtdatum 2019-12-18

Stefan Eriksson, 2011. Bilaga 4 till LU2011 (SOU 2011:11 Långtidsutredningen), *Utrikes födda på den svenska arbetsmarknaden*.

Sveriges Kommuner och Landsting, 2015. *Uppföljning av SFI*.

Lagar:

SFS 2001:453. Socialtjänstlag.

SFS 2008:567. Diskrimineringslagen.

SFS 2008:568. Lagen om DO.